

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของการทำงานเป็นทีมกับ
การดำเนินงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5

A Study on Relationship between Teamwork Components and
Academic Operation of Schools under the Secondary Educational
Service Area Office 5

นัฐธิดา วงษ์รอด และ วิรภัทร ภัทรกุล

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

Email : Alesandrojames@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) องค์ประกอบของการทำงานเป็นทีมของสถานศึกษา 2) การดำเนินงานวิชาการของสถานศึกษา และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของการทำงานเป็นทีมกับการดำเนินงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้อำนวยการโรงเรียน และรองผู้อำนวยการโรงเรียนฝ่ายวิชาการ 128 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ที่มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามองค์ประกอบของการทำงานเป็นทีม เท่ากับ .93 และ ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการดำเนินงานวิชาการ เท่ากับ .96 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่า 1) องค์ประกอบของการทำงานเป็นทีมของสถานศึกษา โดยรวม และรายด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ ($= 4.20, SD = 0.70$) รองลงมา คือ ด้านการให้ความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ($= 4.13, SD = 0.69$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ชัดเจน ($= 4.00, SD = 0.68$) 2) การดำเนินงานวิชาการของสถานศึกษา โดยรวม และ รายด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ($= 4.25, SD = 0.61$) รองลงมา คือ ด้านการนิเทศการศึกษา ($= 4.18, SD = 0.60$) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ($= 4.09, SD = 0.60$) และ 3) องค์ประกอบของการทำงานเป็นทีมของสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวก กับ การดำเนินงานวิชาการของสถานศึกษาในระดับสูง ($r = .857$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: การทำงานเป็นทีม, การดำเนินงานวิชาการ

Abstract

The purposes of this research were to study: 1) the teamwork components of the schools, 2) the academic administration of the schools and 3) the relationship between teamwork components and academic administration of schools under the Secondary Educational Service Area Office 5. The samples were 128 school administrators and academic administrators. The research instrument were five-rating scale questionnaires, of which the questionnaire for teamwork components had the reliability at .93 and that for academic administration had the reliability at .96.

The statistical tools used for data analysis were mean, standard deviation and Pearson's correlation coefficient. The results indicated that: 1) for overall and each aspect, teamwork components of the schools had high levels of the scores, of which the highest mean was in the human relations ($\bar{x} = 4.20$, $SD = 0.70$), followed by trust in each other ($\bar{x} = 4.13$, $SD = 0.69$), and the lowest mean was in defining objectives and goals clearly ($\bar{x} = 4.00$, $SD = 0.68$); 2) for overall and each aspect, academic administration of the schools also had high level of scores, of which the highest mean was in the curriculum development ($\bar{x} = 4.25$, $SD = 0.61$), followed by supervision ($\bar{x} = 4.18$, $SD = 0.60$) and the lowest mean was in testing, evaluation, and transfer of academic results ($\bar{x} = 4.09$, $SD = 0.60$); and 3) the teamwork components of the schools was found to have positive relationship with the academic administration ($r = .857$) at the statistical significance of .01.

Keywords: Teamwork, Academic operation

1. ความเป็นมาและความสำคัญของงานวิจัย

วิชาการเป็นเครื่องตัดสินคุณภาพของสถานศึกษา การพิจารณาคุณภาพของสถานศึกษาต้องอาศัยงานทางด้านวิชาการของสถานศึกษา โดยพิจารณาวิธีการและผลผลิตของระบบงานวิชาการ อันได้แก่ วิธีการสอนของครู การบริหารงานวิชาการ ผลสำเร็จของครู ทั้งด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เป็นต้น ดังนั้นงานวิชาการจึงเป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จและความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษา โดยผู้บริหารสถานศึกษาต้องดำเนินการ กระตุ้นและส่งเสริมให้ครูร่วมมือกัน ในการปรับปรุงงานวิชาการของสถานศึกษา อยู่เสมอ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาต้องรู้จักวางแผน การติดต่อสื่อสารการประสานงาน การควบคุมบังคับบัญชา การวินิจฉัยสั่งการ การมอบหมายงานให้ถูกต้องและเหมาะสมเพื่อให้การปฏิบัติงานวิชาการบรรลุ จุดมุ่งหมายของหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ [1] งานหลักที่สำคัญของขอบข่ายงานวิชาการนั้นมีนักวิชาการ และหน่วยงาน กำหนดขอบข่ายงานวิชาแตกต่างกันไป โดยมีขอบข่ายงานวิชาการที่สถานศึกษามีการดำเนินงานที่สำคัญ 5 ด้าน ประกอบด้วย การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน การนิเทศการศึกษา การจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา และการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ในสถานศึกษา ตามแนวคิด และงานวิจัยของ ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ [2] ; สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน [3] ; บุญเต็ม เจริญ [4] ; ชูลี รุ่งพานิช [5] ; โสภภา วงษ์นาคเพ็ชร [6] ; วิเชียร ยอดจักร์ [7] ; ภัคจิรา อาลัยญาติ [8] ; วิมล เดชะ [9]

การดำเนินงานวิชาการของสถานศึกษาจะประสบความสำเร็จได้ ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมและการทำงานเป็นทีมของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา จากงานวิจัยของ อำนวย มีสมทรัพย์ [10] ; ชัยวัฒน์ นนท์ยะโส [11] และสุวรรณา พงษ์ผ่องพูล [12] ชี้ให้เห็นว่า การทำงานเป็นทีมมีความสัมพันธ์ทางบวก กับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ซึ่งการทำงานเป็นทีมจะช่วยให้เกิดความสำเร็จในงาน โดยบุคลากรต้องมีปฏิสัมพันธ์กัน ต้องส่งเสริม และร่วมกันพัฒนาอยู่เสมอ เพื่อให้สมาชิกและทีมมีศักยภาพและมีความพร้อมในการทำงาน ทีมที่สามารถทำงานให้ประสบความสำเร็จได้ ต้องประกอบด้วยความสามารถพิเศษ (Talent) ความรู้ (Knowledge) การมีอิทธิพลต่อความคิดของคนในองค์กร ประสบการณ์ และความรู้เกี่ยวกับวิธีการทำงาน [13] เป็นเพราะความเชื่อที่ว่ามนุษย์แต่ละคน มีความรู้ความสามารถแตกต่างกัน อีกทั้งความรู้ความสามารถ และศักยภาพในตัวบุคคลมีขอบเขตที่จำกัด จึงต้องมารวมกลุ่มกัน เพื่อนำจุดดี จุดด้อย ความรู้และความสามารถที่แตกต่างกัน ในส่วนที่ดีที่สุดของแต่ละคน มาร่วมกันทำงาน ให้บรรลุตามเป้าหมายของทีม ซึ่งองค์ประกอบของการทำงานเป็นทีมนี้มีนักวิชาการกล่าวไว้แตกต่างกันออกไป โดยมีองค์ประกอบที่สำคัญของการทำงานเป็นทีม ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการทำงาน ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ชัดเจน ด้านการสื่อสารอย่างเปิดเผย ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ และด้านการให้ความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ตามแนวคิดและงานวิจัยของ วราภรณ์ ตรีภูมิลักษณ์ [14] ; อำนวย มีสมทรัพย์ [10] ; พชราภรณ์ เย็นมนัส [15] ; จริยา เห็นงาม [16]

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 เป็นหน่วยงานสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินงานให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา การบริหารและการจัดการศึกษาในสังกัดระดับมัธยมศึกษา ซึ่งครอบคลุมพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา 4 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดสิงห์บุรี จังหวัดอ่างทอง จังหวัดชัยนาท และจังหวัดลพบุรี มีโรงเรียนในสังกัด จำนวน 64 โรงเรียน ซึ่งภารกิจหลักของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 มีความสอดคล้องกับกระทรวงศึกษาที่ได้กำหนดจุดเน้น เพื่อเป็นแนวทางการดำเนินงานวิชาการ คือ ด้านหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา ด้านการทดสอบ การประเมิน และการประกันคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษา ด้าน ICT เพื่อการศึกษา และด้านการบริหารจัดการ และตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 รวมไปถึงค่านิยมในการทำงานร่วมกันและการทำงานเป็นทีมด้วย [17]

แต่อย่างไรก็ตามผลการดำเนินการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 ที่ผ่านมายังพบว่า คะแนนการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2558 พบว่า คะแนนเฉลี่ยกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรมมากที่สุด (45.37) ส่วนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศน้อยที่สุด (27.10) โดยมีค่าเฉลี่ย 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้เท่ากับ 37.04 ซึ่งน้อยกว่าค่าเฉลี่ยระดับ สพฐ. และระดับประเทศ และเมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้กับ สพฐ. และระดับประเทศ พบว่า ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ของ สพม.5 น้อยกว่าค่าเฉลี่ยระดับ สพฐ. และระดับประเทศ [17] ส่วนคะแนนการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2558 พบว่า คะแนนเฉลี่ยกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรมมากที่สุด (49.42) ส่วนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศน้อยที่สุด (22.94) โดยมีค่าเฉลี่ย 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้เท่ากับ 34.10 ซึ่งน้อยกว่าค่าเฉลี่ยระดับ สพฐ. และระดับประเทศ และเมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 5

กลุ่มสาระการเรียนรู้กับ สพฐ. พบว่า ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ของ สพม.5 น้อยกว่าค่าเฉลี่ยระดับ สพฐ. และเมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้กับระดับประเทศ พบว่า ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ของ สพม.5 น้อยกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศ ยกเว้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย [17] จากผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐานชี้ให้เห็นว่าการดำเนินงานวิชาการยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร

จากความสำคัญและปัญหาดังกล่าวมาแล้ว ผู้วิจัยในฐานะเป็นครูผู้สอน มีความตระหนักถึงความสำคัญของการทำงานเป็นทีม และการดำเนินงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 จึงสนใจที่จะทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาองค์ประกอบของการทำงานเป็นทีมที่สัมพันธ์กับการดำเนินงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษานำผลการวิจัยไปประยุกต์เป็นแนวทางและเทคนิคในการส่งเสริมการทำงานเป็นทีม และการดำเนินงานวิชาการของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผลของผู้เรียนต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาระดับองค์ประกอบของการทำงานเป็นทีมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5
- 2.2 เพื่อศึกษาระดับการดำเนินงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5
- 2.3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของการทำงานเป็นทีมกับการดำเนินงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5

3. ขอบเขตของการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้อำนวยการโรงเรียน และรองผู้อำนวยการโรงเรียนฝ่ายวิชาการ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 จำนวน 64 แห่ง

3.2 ตัวแปรที่ศึกษา

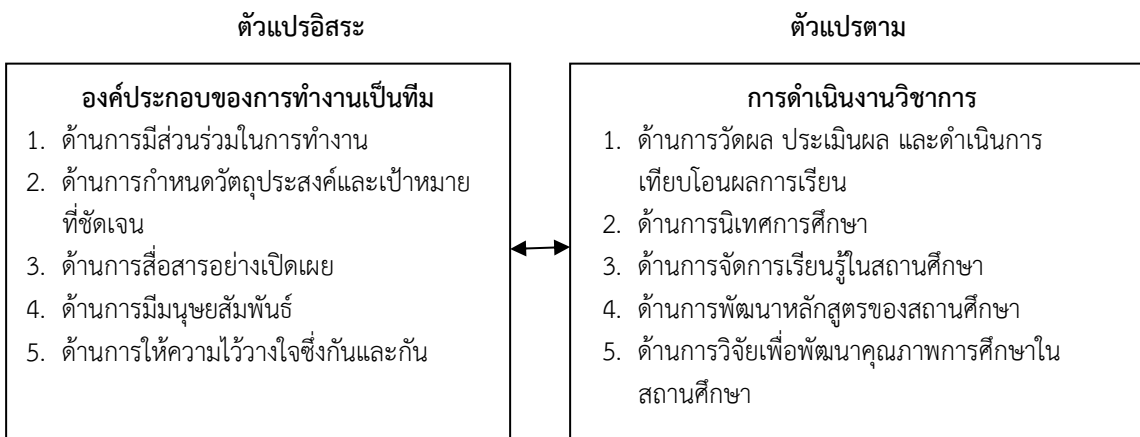
3.2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ องค์ประกอบของการทำงานเป็นทีม ซึ่งมีองค์ประกอบ 5 ด้าน ดังนี้ 1) การมีส่วนร่วมในการทำงาน 2) การกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ชัดเจน 3) การสื่อสารที่เปิดเผย 4) การมีมนุษยสัมพันธ์ และ 5) การให้ความไว้วางใจซึ่งกันและกัน

3.2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การดำเนินงานวิชาการ ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้ 1) การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 2) การนิเทศการศึกษา 3) การจัดการเรียนรู้ 4) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และ 5) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา

4. กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยองค์ประกอบของการทำงานเป็นทีม ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการทำงาน ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์

และเป้าหมายที่ชัดเจน ด้านการสื่อสารอย่างเปิดเผย ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ และด้านการให้ความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ตามแนวคิดและงานวิจัยของ วราภรณ์ ตรีกุลสถุทธ์ [14] ; อำนวย มีสมทรัพย์ [10] ; พัชราภรณ์ เย็นมนัส [15] ; จริยา เห็นงาม [16] และกรอบแนวคิดการดำเนินงานวิชาการ ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา และ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ตามแนวคิด และงานวิจัยของ ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ [2] ; สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน [3] ; บุญเต็ม เจริญ [4] ; ชุติ รุ่งพานิช [5] ; โสภา วงษ์นาคเพ็ชร [6] ; วิเชียร ยอดจักร์ [7] ; ภัคจิรา อาลัยญาติ [8] ; วิมล เดชะ [9] แสดงดังรูปที่ 1

รูปที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

5. สมมุติฐานการวิจัย

องค์ประกอบของการทำงานเป็นทีมมีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5

6. วิธีดำเนินการวิจัย

6.1 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้อำนวยการโรงเรียน และรองผู้อำนวยการโรงเรียนฝ่ายวิชาการ 128 คน

6.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยขั้นตอนนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้าง และพัฒนาขึ้น โดยแบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับองค์ประกอบของการทำงานเป็นทีมของสถานศึกษา มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามแนวของลิเคิร์ต (Likert) ซึ่งมีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ โดยมีข้อความ จำนวน 20 ข้อ ประกอบด้วย ด้านการมีส่วนร่วมในการทำงาน จำนวน 4 ข้อ ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ชัดเจน จำนวน 3 ข้อ ด้านการสื่อสารอย่างเปิดเผย จำนวน 4 ข้อ ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ จำนวน 5 ข้อ และด้านการให้ความไว้วางใจซึ่งกันและกัน จำนวน 4 ข้อ

โดยแบบสอบถามมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item objective congruence : IOC) โดยค่า IOC ที่ได้ อยู่ระหว่าง 0.8 - 1.0 และค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .93

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานวิชาการของสถานศึกษา มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามแนวของลิเคิร์ต (Likert) ซึ่งมีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ โดยมีข้อความ จำนวน 19 ข้อ ประกอบด้วย ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน จำนวน 4 ข้อ ด้านการนิเทศการศึกษา จำนวน 4 ข้อ ด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา จำนวน 4 ข้อ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา จำนวน 3 ข้อ และด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา จำนวน 4 ข้อ

โดยแบบสอบถามมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item objective congruence : IOC) โดยค่า IOC ที่ได้ อยู่ระหว่าง 0.8 - 1.0 และค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .96

6.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล
ผู้วิจัยขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามจากสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 โดยส่งแบบสอบถามด้วยตนเองพร้อมหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทำการตรวจนับ โดยได้รับคืนตามจำนวนที่กำหนดไว้ในกลุ่มตัวอย่าง 128 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 จากนั้นจึงทำการวิเคราะห์ข้อมูล

6.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลองค์ประกอบของการทำงานเป็นทีมของสถานศึกษา และข้อมูลการดำเนินงานวิชาการของสถานศึกษา โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของการทำงานเป็นทีมกับการดำเนินงานวิชาการของสถานศึกษา โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

7. สรุปผลการวิจัย

7.1 องค์ประกอบของการทำงานเป็นทีมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 โดยรวมอยู่ในระดับมาก (= 4.08) และรายด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ (= 4.20) รองลงมา คือ ด้านการให้ความไว้วางใจซึ่งกันและกัน (= 4.13) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ชัดเจน (= 4.00)

7.2 การดำเนินงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 โดยรวมอยู่ในระดับมาก (= 4.18) และรายด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา (= 4.25) รองลงมา คือ ด้านการนิเทศการศึกษา (= 4.18) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน (= 4.09)

7.3 องค์ประกอบของการทำงานเป็นทีมของสถานศึกษาโดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวก กับการดำเนินงานวิชาการของสถานศึกษาในระดับสูง ($r = .857$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย โดยด้านที่มีความสัมพันธ์สูงสุด คือ การให้ความไว้วางใจซึ่งกัน และกัน ($r = .771$) รองลงมา คือ การมีมนุษยสัมพันธ์ ($r = .748$) และด้านที่มีความสัมพันธ์ต่ำสุด คือ การกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ชัดเจน ($r = .447$)

8. อภิปรายผล

8.1 องค์ประกอบของการทำงานเป็นทีมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และรายด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ รองลงมา คือ ด้านการให้ความไว้วางใจซึ่งกันและกัน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ชัดเจน ทั้งนี้เนื่องมาจาก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

มัธยมศึกษา เขต 5 ให้ความสำคัญกับการทำงานเป็นทีม ดังจะเห็นได้จากนโยบายที่ให้สถานศึกษาจัดโครงสร้าง การบังคับบัญชาที่ชัดเจนมีการกระจายอำนาจบริหาร การมีส่วนร่วม มีค่านิยมในการทำงานร่วมกัน และการ ทำงานเป็นทีม ซึ่งการทำงานเป็นทีมมีความสำคัญต่อ สถานศึกษาเป็นอย่างยิ่ง เพราะการทำงานเป็นทีม เป็น การรวบรวมความสามารถและทักษะของบุคคลในด้านที่ แตกต่างกัน มาร่วมกันทำงาน และจะสามารถทำให้งาน บรรลุวัตถุประสงค์ และนำความคิดที่สร้างสรรค์ของแต่ละ บุคคลมาทำให้เกิด ประโยชน์สูงสุดต่อประสิทธิภาพ และความสำเร็จของสถานศึกษา ส่วนในประเด็น องค์ประกอบของการทำงานเป็นทีมของสถานศึกษา ด้าน ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ เนื่องจา การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีเป็นสิ่งที่มีความสำคัญในการร่วมมือ กันทำงาน เป็นการแสดงปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน จะทำให้เกิดความมีน้ำใจ เอื้อเฟื้อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีความ จริงใจและปรารถนาดีต่อกัน มีความร่วมมือกัน ดำเนินงานอย่างสร้างสรรค์ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์ร่วมกัน และ ร่วมกันดำเนินงานอย่างมี ความสุข และในประเด็นองค์ประกอบของการทำงานเป็น ทีมของสถานศึกษา ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการ กำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ชัดเจน เนื่องจาก บุคลากรในสถานศึกษาอาจเข้าใจว่าการกำหนด วัตถุประสงค์และเป้าหมายนั้นเป็นหน้าที่ของผู้บริหาร สถานศึกษา หรือสถานศึกษาบางแห่งยังไม่เปิดโอกาสให้ บุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์และ เป้าหมายของสถานศึกษาเท่าที่ควร สอดคล้องกับ งานวิจัยของ สิริรัตน์ แก้วสมบัติ [18] เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการทำงานเป็นทีมของครูกับ ประสิทธิภาพของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาเลย เขต 2 พบว่า การทำงานเป็นทีมของครู โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และเมื่อ พิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีการทำงานเป็นทีมเฉลี่ย สูงสุด คือ มนุษย์สัมพันธ์ที่ดี

8.2 การดำเนินงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 โดยรวม และรายด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มี ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรของ สถานศึกษา รองลงมา คือ ด้านการนิเทศการศึกษา ด้าน ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการวัดผล ประเมินผล และ ดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ทั้งนี้เนื่องมาจาก

ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 5 ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ มีการศึกษาระดับปริญญาโท และมี ประสบการณ์ในการทำงาน มากกว่า 16 ปี จึงมี วิสัยทัศน์ และให้ความสำคัญกับงานวิชาการซึ่งเป็นหัวใจ หลักของสถานศึกษา งานวิชาการเป็นงานที่มุ่งเน้นการ พัฒนาผู้เรียน อีกทั้งยังเป็นตัวกำหนดปริมาณงานของ สถานศึกษา เมื่อสถานศึกษามีงานวิชาการมากปริมาณ งานด้านอื่น ๆ ย่อมมีมากตามไปด้วย งานวิชาการเป็น เครื่องกำหนดการจัดสรรทรัพยากรให้แก่สถานศึกษา เป็นเครื่องตัดสินคุณภาพของสถานศึกษา และเป็น เครื่องชี้วัดความสำเร็จ และความสามารถของผู้บริหาร สถานศึกษา เนื่องจากรางานวิชาการเป็นงานหลักใน สถานศึกษา ที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องดำเนินการ กระตุ้นและส่งเสริมให้ครูร่วมมือกัน ในการปรับปรุงงาน วิชาการของสถานศึกษาอยู่เสมอ ดังนั้นผู้บริหาร สถานศึกษาแต่ละแห่งจึงต้องรู้จักวางแผน การ ติดต่อดูแลสื่อสารการประสานงาน การควบคุมบังคับบัญชา การวินิจฉัยสั่งการ การมอบหมายงานให้ถูกต้องและ เหมาะสมเพื่อให้การปฏิบัติงานวิชาการบรรลุ จุดมุ่งหมาย ของหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงทำให้การ ดำเนินงานวิชาการของสถานศึกษาอยู่ในระดับมากทุก ด้าน โดยเฉพาะด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ส่วนการดำเนินงานที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน เนื่องจาก กระบวนการวัดผลประเมินผลต้องอาศัยความรู้ ความเข้าใจในการดำเนินงาน ซึ่งบุคลากรบางคนอาจยังไม่เข้าใจอย่างถ่องแท้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภัคจิรา อาลัยญาติ [8] เรื่อง การศึกษาสภาพและปัญหาการ บริหารงานวิชาการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในจังหวัด พระนครศรีอยุธยา พบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านหลักสูตร

8.3 องค์ประกอบของการทำงานเป็นทีมของ สถานศึกษาโดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวก กับ การ ดำเนินงานวิชาการของสถานศึกษาในระดับสูง อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐาน การวิจัย ทั้งนี้เนื่องมาจากในงานวิชาการซึ่งเป็นงานหลัก หรือหัวใจของสถานศึกษานั้นจำเป็นต้องอาศัยการทำงาน เป็นทีม ไม่ว่าจะเป็นการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

เกี่ยวกับการวางแผน และลำดับขั้นตอนการดำเนินงานช่วยเหลือและสนับสนุนซึ่งกันและกัน มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การสื่อสารแบบเปิดเผย การให้ความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ซึ่งมีความสำคัญทางบวกในระดับมากหมายความว่า ถ้าบุคลากรในสถานศึกษาได้มีการทำงานเป็นทีมมาก ก็มีแนวโน้มที่ให้งานวิชาการมีการปฏิบัติมากตามไปด้วย ซึ่งจะส่งผลดีต่อการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ ในทางตรงกันข้ามถ้าบุคลากรในสถานศึกษาได้มีการทำงานเป็นทีมน้อย ก็มีแนวโน้มที่ให้งานวิชาการมีการปฏิบัติน้อยตามไปด้วย ซึ่งไม่ส่งผลดีต่อการจัดการศึกษาในสถานศึกษา ส่วนองค์ประกอบการทำงานเป็นทีม ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ชัดเจน มีความสัมพันธ์ทางบวก กับการดำเนินงานวิชาการของสถานศึกษาในระดับปานกลาง อาจเนื่องมาจาก บุคลากรในสถานศึกษาอาจเข้าใจว่าการกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมาย เป็นหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา ทำให้ยังมีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของ อำนวย มีสมทรัพย์ [10] เรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการทำงานเป็นทีมกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 พบว่า การทำงานเป็นทีมมีความสัมพันธ์กับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับค่อนข้างสูง

9. ข้อเสนอแนะ

9.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

9.1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา และบุคลากรทุกคนในสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับกำหนดวัตถุประสงค์ในการกำหนดทิศทางการดำเนินงานร่วมกัน โดยร่วมเสนอความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์กับสถานศึกษา

9.1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูประจำกลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกกลุ่มจัดทำข้อสอบที่ได้มาตรฐานตามหลักวิชาการ และมอบหมายให้ฝ่ายวิชาการเป็นผู้จัดทำธนาคารข้อสอบ ซึ่งถ้าสถานศึกษาใดมีความพร้อมในการจัดเก็บด้วยระบบอินเทอร์เน็ท ก็จะทำให้ครูนำข้อสอบมาใช้ได้สะดวกขึ้น

9.1.3 ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับองค์ประกอบของการทำงานเป็นทีมทุกด้าน เนื่องจากเมื่อมีการปฏิบัติมากมีแนวโน้มที่จะทำให้การปฏิบัติงานวิชาการมากตามไปด้วย

9.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

9.2.1 ควรมีการศึกษาแนวทางของการทำงานเป็นทีม ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ชัดเจน

9.2.2 ควรมีการศึกษาแนวทางการดำเนินงานวิชาการของสถานศึกษา ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน

9.2.3 ควรมีการศึกษารูปแบบการทำงานเป็นทีมที่ส่งเสริมการดำเนินงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5

10. เอกสารอ้างอิง

- [1] ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, การบริหารงานวิชาการ, ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพฯ, 2548.
- [2] ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์, “การบริหารงานวิชาการ,” มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์วิทยาเขตปัตตานี, 2549.
- [3] สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ตามกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550, 2550.
- [4] บุญเต็ม เจริญ, “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกับผลการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2,” วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, 2551.
- [5] ชูลี รุ่งพานิช, “การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2,” วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชา

- การบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, 2552.
- [6] ไสภกา วงษ์นาคเพ็ชร์, “การบริหารงานวิชาการกับประสิทธิผลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2,” วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2553.
- [7] วิเชียร ยอดจักร์, “การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1,” สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2555.
- [8] ภัคจิรา อาลัยญาติ, “การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา,” วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, 2556.
- [9] วิมล เดชชะ, “บริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนตีประจําตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล,” สารนิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยหาดใหญ่, 2559.
- [10] อำนวย มีสมทรัพย์, “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการทำงานเป็นทีมกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1,” วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, 2553.
- [11] ชัยวัฒน์ นนทยะโส, “รูปแบบการทำงานเป็นทีมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1,” วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนรินทร์, 2558.
- [12] สุวรรณ พงษ์ผ่องพูล, “การทำงานเป็นทีมที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2,” วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, 2558.
- [13] ลำเทียน เผ่าอาจ, “การทำงานเป็นทีมของข้าราชการครูในโรงเรียนขยายโอกาสอำเภอเมืองตราด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด,” งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยบูรพา, 2559.
- [14] วราภรณ์ ตระกูลสฤษดิ์, “การทำงานเป็นทีม,” ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ, 2550.
- [15] พัชราภรณ์ เย็นมนัส, “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการทำงานเป็นทีมกับการบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1,” วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, 2558.
- [16] จริญญา เห็นงาม, “ความพึงพอใจในการทำงานเป็นทีมของข้าราชการครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18,” งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยบูรพา, 2559.
- [17] สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5, แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2560 - 2564), ผู้แต่ง, 2560.
- [18] สิริรัตน์ แก้วสมบัติ, “ความสัมพันธ์ระหว่างการทำงานเป็นทีมของครูกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 2,” วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, 2553.